

هلدينگ پتروشيمي خلیج فارس در حالی هنوز سود سهام عدالت را پرداخت نکرده که با خرید سهام باشگاه استقلال در حقیقت یک فاکتور بلندبالا از بدهی های این تیم فوتبال را تحویل گرفته و باید دید آیا بدهی ها تسویه گرفته و باید دید این بدهی ها تسویه خواهد شد یا مانند سود سهام عدالت به دست فراموشی سپرده می شود

صنایع پایه سعودی متعلق به کشور عربستان، بزرگترین هلدينگ پتروشيمي خاورميانه محسوب می شود. اما رفتن علی عسگری به این هلدينگ بی حاشیه نبود و حتی سازمان بازرسی کل کشور را نیز به واکنش واداشت. عده ای تخصص، سوابق و صلاحیت او را برای تصدی چنین سمتی ناکافی می دانستند تا جایی که هادی بیگی نژاد، نایب رئیس کمیسیون انرژی مجلس یازدهم در پی رفتن علی عسگری به هلدينگ پتروشيمي خلیج فارس بیان کرد، انتصاب او روند توسعه فنی و شبکه سازی در این مجموعه تاثیرگذار اقتصادی را مختل خواهد کرد. سازمان بازرسی کل کشور پس از انتصاب علی عسگری نامه ای به وزیر نفت دولت ابراهیم رئیسی نوشت و از او خواست در مورد ایرادات قانونی این انتصاب توضیح دهد. اوضاع چنان شد که شرکت صنایع پتروشيمي خلیج فارس مجبور به واکنش شد و اتفاقاً در نامه خود ازشفاف بودن سهام این شرکت در بورس نوشت: «انتصاب جناب علی عسگری به سمت مدیرعاملی هلدينگ پتروشيمي خلیج فارس ازسوی هیئت مدیره این شرکت که از قضا بزرگترین شرکت بورسی کشور با سهامداران انبوه و تراز مالی و سود و زیان شفاف است، در فرآیندی قانونی و شفاف صورت گرفته و از دید هیئت مدیره، این انتخاب بر مبنای تخصص، تعهد و شایستگی انجام شده است و با توجه به حضور این شرکت در بورس و شفاف بودن تراز مالی، بهراحتی می توان در زمان معین درباره عملکردها قضاوت کرد.» همان روزها شایعه استعفا علی عسگری نیز به گوش رسید اما او در گفت و گو با خبرنگاری ایرنا استعفاي خود را تکذیب و تأکید

کرد، قرار است از ارزش سهام این هلدينگ در بورس مراقبت کند تا شاهد سودآوری و رشد این سهام در بورس باشیم؛ اتفاقی که فعلاً برعکس آن رخ داده و این هلدينگ بزرگ، سود سهام عدالت را واریز نکرده است؛ شرکتی که نزدیک به ۲۶ درصد ظرفیت کل پتروشيمي کشور را برعهده دارد و خود سهامدار بسیاری از مجموعه های پتروشيمي است و در حقیقت می توان گفت «هلدينگ خلیج فارس» بزرگترین مالک پتروشيمي در ایران است، اما معلوم نیست به چه دلیل سود سهام عدالت را پرداخت نکرده است و وعده های علی عسگری در خصوص رشد و مراقبت از سود و ارزش سهام این شرکت محقق نشده است.

حالا علی عسگری با این سابقه و عملکرد مالکیت تیم فوتبال استقلال را برعهده گرفته است. مشخص نیست مدیری که از پرداخت سود ۴۹ میلیون نفر دارنده سهام عدالت سرباز زده، چگونه می خواهد بدهی های استقلال و مخارج آن را تأمین کند.

بدهی های ناتمام

هلدينگ پتروشيمي خلیج فارس در حالی هنوز سود سهام عدالت را پرداخت نکرده که با خرید سهام باشگاه استقلال در حقیقت یک فاکتور بلندبالا از بدهی های این تیم فوتبال را تحویل گرفته و باید دید آیا بدهی ها تسویه خواهد شد یا مانند سود سهام عدالت به دست فراموشی سپرده می شود. آن طور که تسنیم اقتصادی نوشته، این هلدينگ به جز پرداخت ۲۷۰۰ میلیارد تومان پول نقد و چک، باید ۸۰۰ میلیارد تومان بدهی این باشگاه را پرداخت کند و البته طلب ۲۲۰ میلیارد تومانی آنها از وزارت ورزش، فدراسیون فوتبال، کنفدراسیون فوتبال آسیا و چندین شرکت ریز و درشت دیگر را زنده کند.

بر همین اساس باشگاه استقلال با سرمایه هزار و ۷۹ میلیارد تومانی، زیان ده محسوب می شود و ۱۳۵ میلیارد تومان به بازیکنان ایرانی و باشگاه ها چک داده شده و ۲۲۸ میلیارد تومان به بازیکنان خارجی و ایرانی بدهکار است. واگذاری چنین باشگاهی به هلدينگ پتروشيمي خلیج فارس که در خصوص سهام عدالت بدقولی کرده، جای تعجب و نگرانی دارد و این در حالی است که ۱۲ درصد از سهام سرمایه گذاری صنایع پتروشيمي خلیج فارس متعلق به سرمایه گذاری اهداف وابسته به صندوق بازنشستگی کارکنان نفت است که با احتساب سهم ۶/۷ درصدی شرکت ملی صنایع پتروشيمي در این هلدينگ باید دید آیا کم کم صدای ذینفعان این صندوق نیز شنیده خواهد شد یا خیر.

خصوصی سازی مقصر است؟

گره خوردن سهام عدالت با هلدينگ پتروشيمي خلیج فارس از داستان واگذاری سهام دولت در این هلدينگ توسط سازمان خصوصی آغاز شد. براساس اصل ۴۴ قانون اساسی دولت باید تصدی خود را بر بسیاری از فعالیت های اقتصادی کوتاه می کرد و راه را برای بخش خصوصی هموار، اما این روند به گونه ای پیش رفته که با شرکت های خصولتی مواجه هستیم که شرکت های بعضی سودآور و فعال را تحویل گرفته اما به دلیل نداشتن تخصص در مدیریت، آنان را به شرکت هایی زیان ده تبدیل کرده اند. «سهام عدالت» نیز از جمله برنامه های دولتی بود که به درستی و با شفافیت پیش رفته که می توان یکی از دلایل آن را وابسته کردن سهام عدالت آن به شرکت های مانند عمده هلدينگ خلیج فارس دانست. هدایت الله خادمی، نماینده سابق مجلس و رئیس هیئت مدیره شرکت عملیات اکتشاف نفت، پیشتر به این گونه واگذاری ها اعتراض کرده و به خبرنگاری فارس گفته بود که بهتر است هلدينگ خلیج فارس تحت کنترل وزارتخانه تخصصی خود که مسئولیت توسعه زنجیره ارزش نفت و گاز را برعهده دارد، باقی بماند. او گفته بود به دلیل ارتباطاتی که وجود دارد واگذاری ها به صورت منطقی انجام نشده است. بهر حال باید به این نکته توجه داشت که هر چقدر امکان نظارت بر چنین شرکت هایی که بار سهام عدالت را

نیز به دوش می کشند، بیشتر باشد، اتفاقاتی مانند تأخیر یا عدم واریز سود رخ نخواهد داد. ۲۴ درصد سهام عدالت را هلدينگ خلیج فارس برعهده دارد.

بدهی چند هزار میلیاردی

بر اساس قانونی که از سال گذشته اجرایی شده، شرکت ها به جای ۸ ماه تنها ۴ ماه می توانند سود سهام را نزد خود نگه دارند و در این زمان باید سود را واگذار کنند. سوال اما اینجاست که چرا شرکتی که باید سود سهام عدالت پرداخت کند تاکنون این کار را نکرده اما در چند روز اخیر باشگاهی را که زیان انباشته آن ۷۵۰ میلیارد تومان است را به قیمت ۲ هزار و ۷۴۸ میلیارد تومان خریداری می کند، یعنی این شرکت علاوه بر اینکه سهام سهام داران خود را پرداخت نکرده بلکه یک باشگاه زیان ده را نیز خریده و زیان مضاعفی را به آنها تحمیل می کند و می توان اینگونه گفت که هلدينگ از سود سهام هزینه های یک باشگاه زیان ده را منتقل شده که به ضرر سهامدار تمام شده است.

بنا به نظر کارشناسان، طبق قانون یکی از وظایف اصلی سازمان بورس صیانت از حقوق سهامداران است بنابراین اگر در جایی حق سهامدار در میان است سازمان بورس می تواند ورود پیدا کند و اگر مصوبه ای نیز در این باره وجود دارد را ابطال کند.

بهر حال بعید به نظر می رسد که گردش مالی باشگاه استقلال بتواند حتی برای سهامداران هلدينگ پتروشيمي خلیج فارس ارزش افزوده داشته باشد و در حقیقت به منافع او لطمه هم می خورد.

در همان دی ماه سال ۱۴۰۰، چند روز مانده به آمدن علی عسگری به هلدينگ خلیج فارس، جعفر ربیعی، مدیرعامل پیشین گروه صنایع پتروشيمي خلیج فارس گفته بود که سود این هلدينگ ۱۵ برابر شده است. او گفته بود که سود این شرکت از ۳ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان در سال ۱۳۹۱ به ۴۵ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۹ رسید که این سود در سال ۱۴۰۰ به ۷۰ هزار میلیارد تومان می رسد. ربیعی گفته بود: «در ابتدا ۱۵ شرکت به هلدينگ خلیج فارس واگذار و در سال ۱۳۹۲ وارد بورس شدند؛ از آن ۱۵ شرکت، ۶ شرکت زیان ده بودند، اما امروز هیچ شرکت زیان دهی در هلدينگ خلیج فارس وجود ندارد که این یکی از آثار خصوصی سازی در صنعت پتروشيمي بوده است.»

مدیر سابق در همان زمان نیز بر خصولتی نامیده شدن این هلدينگ واکنش نشان داده و گفته بود که ۸۰ درصد آن متعلق به سازمان های عمومی است که با دولت و حاکمیت ارتباط مستقیم دارند که ۴۰ درصد آن نیز سهام عدالت است و ۱۰ درصد سهام نیز در بورس عرضه شده و مردم سهام دار هستند.

اگر علی عسگری نیز تا به امروز این هلدينگ را به همان صورت اداره کرده باشد قطعاً پرداخت سود سهام عدالت برای آنها کار چندان سختی نبوده است و باید دید دلایل آنها برای تأخیر در پرداخت چیست.

در همان اسفندماه سال گذشته نیز مجید عشقی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار به عدم پرداخت ها اعتراض کرده و گفته بود به رغم پیگیری های سازمان بورس ۸ شرکت سود سهام عدالت خود را به حساب های شرکت سپرده گذاری مرکزی واریز نکردند که این سازمان اقدامات قانونی لازم را برای دریافت سود سهامداران انجام خواهد داد. بر اساس گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه ایران در همان تاریخ، سه شرکت بیش از ۱۵/۲ همت از سود سهامداران عدالت را به حساب سمات واریز نکرده بودند؛ به گونه ای که بیشترین سود نقدی پرداخت نشده به سه شرکت «فولاد مبارکه اصفهان»، «صنایع پتروشيمي خلیج فارس» و «پالایش نفت بندرعباس» بازمی گشت که به ترتیب مبلغی بالغ بر ۷ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان، ۶ هزار میلیارد تومان و یک هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان است و در مجموع از ۱۹ هزار میلیارد تومان سودی که هنوز پرداخت نشده بود، ۱۵/۲ میلیارد تومان مربوط به همین سه شرکت بوده است.

نه من خبر خاصی ندارم اما به یاد دارم که در گذشته شرکت هیکو نیز چنین مشکلی داشت و حتی در سال گذشته واگذاری بخشی از سهام مدیریتی ایران خودرو و سایپا به کارکنان شان ایجاد مشکل کرد، بهر حال صنعت خودروی کشور بالغ بر ۱۸۰ هزار میلیارد تومان زیان انباشته داشته که ناشی از سوءمدیریت ها بوده است بنابراین خصوصی سازی نه تنها مشکلی را حل نکرده بلکه راهکار دور زدن قانون را به منظور بزرگتر شدن دولت و نقض اصل ۴۴ قانون اساسی پیش روی آنها گشوده است.

فکر می کنید عاقبت سود سهام عدالت به کجا برسد؟

بهر حال عدم پرداخت تعهدات چه در قالب سود سهام و چه در قالب عدم تعهد به قراردادهای بین شرکت ها، به مرور زمان اعتماد عمومی را خشنود می کند؛ دقیقاً مانند یک تاجر بازار که هر روز چک های او برگشت نخورد. مهمترین عامل در بازار سرمایه اعتماد است که مخدوش شده است در صورتی که چنین روایی را دولت باید به شدت به صورت منظم پی ببرد. ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار نیز می گوید که سازمان بورس باید از چنین تخلفاتی پیشگیری کند.

گمرک جور بانک مرکزی را کشید

با وجود اینکه بانک مرکزی وعده داد بود پس از دو سال ونیم توقف انتشار، لیست دریافت کنندگان ارز را منتشر کند، به دلیل خلف وعده، گمرک این آمار را منتشر کرد.

بانک مرکزی از زمان آغاز به کار دولت رئیسی انتشار لیست دریافت کنندگان ارز را متوقف کرده بود و در تمام این دو سال و چند ماه گذشته مشخص نبود چه کسانی و با چه مبلغی ارز ارزان دریافت می کنند. اخیراً گمرک ایران در گزارشی آمار عملکرد ۱۰۰ واردکننده اصلی کشور طی سال ۱۴۰۲ را با جزئیات تهیه کرده است.

شرکت های بازرگانی دولتی ایران، آوا تجارت صبا، پشتیبانی امور دام و ماهیدشت کرمانشاه، خودروسازی مدیران، وزارت دفاع، پاک دیده، کرمان موتور، کوروش موتور، اکسون، غذایی کوروش، ذوب آهن، بهمن موتور، صبا پیشرو، طبیعت، ایران خودرو دیزل، دارپا همراه پایتخت، فولاد مبارکه، کروز، سایپا و آریو موتور در صدر این لیست قرار دارند.

در این لیست واردات شرکت بازرگانی دولتی حدود ۴۲ درصد و کالای ترخیص شده شرکت پشتیبانی امور دام ۵۳ درصد کاهش یافته است. اما واردات شرکت ماهیدشت کرمانشاه حدود ۱۱۲ درصد و ترخیص اقلام مرتبط با وزارت دفاع ۱۲۳ درصد افزایش یافته است.

واردات شرکت فولاد مبارکه تقریباً نصف شده اما ترخیص اقلام مرتبط با شرکت خدمات حمایت کشاورزی ۵۲ درصد زیاد شده است. در فهرست برترین های واردات ۱۴۰۲ واردات شرکت توسعه کشت و صنعت اکسون ۲۳۶ درصد افزایش یافته است.

واردات شرکت فولاد مبارکه تقریباً نصف شده اما ترخیص اقلام مرتبط با شرکت خدمات حمایت کشاورزی ۵۲ درصد زیاد شده است. در فهرست برترین های واردات ۱۴۰۲ واردات شرکت توسعه کشت و صنعت اکسون ۲۳۶ درصد افزایش یافته است.

چندی قبل بانک مرکزی هم اعلام کرده بود؛ جزئیات ارز تخصیص یافته و تأمین شده برای شرکت های مختلف را منتشر خواهد کرد. جزئیات این فهرست می تواند تا حدودی وضعیت اولویت دهی تخصیص ارز به شرکت ها و بنگاه های اقتصادی را شفاف کند و از این طریق می توان یک برآورد اولیه از میزان ارز دولتی و نیمایی تخصیص یافته به این شرکت ها در دست داشت.

انتشار این جدول ارزی، توجه ها را به سمت چند موضوع هدایت می کند؛ اول اینکه دلیل ابر کسری تجاری ۱۷ میلیارد دلاری کشور در سال گذشته را شاید بتوان به توزیع این میزان ارز و مسابقه این شرکت ها برای دریافت ارز ربط داد.

موضوع دیگر اینکه اگر فهرست ارزگیران طبق روال گذشته، به روزسانی می شد، زودتر جلوی فسادهای ارزی مثل مثل دیش، نهاده های دامی و غیره را می شد گرفت. اما سوال مهمی که اینجا مطرح می شود، این است که این میزان ارز دریافتی از سوی این شرکت ها، چه تأثیری روی قیمت کالاهای اساسی در بازار داشته است؟ چرا که در برخی موارد مشاهده می شود، نه تنها بازار کالاها متعادل نشده، بلکه واردکنندگان قیمت محصولات شان را افزایش داده اند.

در این رابطه محمدرضا پورابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه دولت باید برنامه اجرایی خود را در حوزه سیاست های ارزی به مجلس ارائه کند، به مهر گفت: در این زمینه ما آیین نامه و ضوابط به اندازه کافی داریم، سیاست و سند تحول دولت مردمی را هم داریم و قانون برنامه و احکام بانک مرکزی هم وجود دارد؛ بنابراین ما چیز جدیدی نمی خواهیم، بلکه هدف از این جلسات آن است که برنامه اجرایی دولت درباره سیاست های ارزی متناسب با این مواردی که گفتیم، سریع تر ارائه شود.

او با اشاره به جلسات ارزی مجلس شورای اسلامی تأکید کرد: اعتقاد ما بر این است که سیاست های ارزی دولت سیزدهم بعد از تغییر رئیس کل بانک مرکزی متناسب با آن چیزی که در اهداف قانونی بوده و در برنامه قانونی بوده، اجرایی شده است.